

Főszerkesztő
Dr. Olosz L.
Felelős szerkesztő
Martzy Mil
Laptulajdonó
CORVIN
Laptkiadó R. T.

Onor. Biblioteca Universității din Cluj

Sibiu

IRLAP

A timiștorontali törvényesség bej. sz. 83.
(Dos. No. 934/1938)
Alapította:
Dr. VUCHETICH ENDRÉ
és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Komintern feloszlításának visszhangja

Berlin szerint a III. Internacionálét a IV. Internacionáléval helyettesítik — Tokió éles állásfoglalás a kelet-sibériai támaszpontoknak amerikai hadműveletek céljára való átengedése ellen

A német légi erő Sunderland hajóépítő telepeit bombázta

A keleti harciérőről tegnap is helyi jelentőségű harci tevékenységet jelentettek. Német katonai körök megállapítják, hogy számolni lehet a küszöbön álló szovjet offenzívával. Az Orel körzetében megfigyelt orosz csapatösszevonásoknak valószínűleg az a célja, hogy elhárítsák a Moszkvát fenyegető állandó veszélyt. A harcok, melyek e körzetben minden bizonnyal hamarosan megkezdődnek, a hosszú harci szünet végét jelentik. Berlinben ugyanekkor hangsúlyozzák, hogy a tengely erői keleten felkészültek mind a védelemre, mind a támadásra.

A III. Internacionále feloszlítása

A III. (kommunista) Internacionále feloszlítása világszerint rendkívül nagy feltűnést keltett. A nemzetközi sajtó egészesen annak a megállapításában, hogy erre a lépésre Roosevelt elnök bírta rá Moszkvát. Magát a tényt, a III. Internacionálenak, minij a különböző országokban működő kommunista szervezetek központi irányító szervének feloszlítását, természetesen más és más szempontok alapján ítélik meg a két hadviselő táborban, a semleges sajtó pedig tág teret enged mindkét felfogás ismeretésének. Stockholmi Stefani jelentés szerint svéd körök hajlanak annak a feltételezésére, hogy Moszkva csak papíron határozza el erre a lépésre magát, a gyakorlatban aligha lehet szó a világforradalmi mozgalom megszüntetéséről, mert — svéd felfogás szerint — Sztalinnek módosítania kellene a Szovjetunió alkotmányát is, lévén a III. Internacionále a szovjet-rendszer alapvető tényezője. A szovjet alkotmány módosítására viszont semmiféle jel nem utal.

A Nya Dagligt Allehanda című svéd lap azt írja, hogy ha a III. Internacionále meg is szűnik, a proletár-világforradalmi törekvéseket tovább folytatják. Utal a lap arra is, hogy Moszkva mindig célszerűnek tartotta, hogy kettős, azonos rendeltetésű szervezettel rendelkezzen, hogy ha az egyiknek el is kell tennie, a másik folytassa tevékenységét. A III. Internacionále egy ikerszervezete még ma is fennáll és az a célja, hogy pénzt gyűjtsön a kommunista szervezetek számára. — írja a svéd lap.

A tengely távirati irodái kiemelik a Wilhelmstrasse hivatalos állásfoglalását ebben a kérdésben. A Wilhelmstrasse szóvivője szerint „ennek az új intézkedésnek az a célja, hogy kiantsa a talajt a zsidóellenes és bosevistaellenes erő alól s egyben szalonképessé tegye Sztalint. Ilyenformán teremtik meg Rooseveltt, Churchill és Sztalin találkozójának alapját. Senki sem hiheti azonban, hogy Sztalin, éppen most, háboru idején, nemzeti és bosevizáló politikája tekintetében megkötí kezét Legfeljebb azt lehet mondani, hogy feloszlatta a III. Internacionálét, ugyanakkor azonban máris létrehozta a IV. Internacionálét, azaz a különböző szovjet-kormányokat Lengyelország, Litvánia, Észtország, Lettország, Finnország, Norvégia, Svédország és azon délkelet-európai országok számára, mely országokat már régóta a Szovjet érdekkörébe tartozóknak tekintik.”

A továbbiakban a Wilhelmstrasse szóvivője annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy Európa népeit a szovjet imperialista tervek álcázásával sem téveszthetik meg” és „az Európa biztonságáért és új rendjéért harcoló hatal-

makat nem befolyásolhatja” Sztalin lépése.

Berlin és a légi támadások

Az Universul című búcsuresti lap berlini tudósítója rámutat arra, hogy Berlinben továbbra is élénken foglalkoznak a légi offenzívára vonatkozó angol-amerikai nyilatkozatokkal. Német körök mindenekelőtt azt hangsúlyozzák, hogy nem felelnek meg a valószínűségnek az angol és amerikai forrásból származó hírek, melyek szerint Németország és szövetségeseinek légi ereje gyengébb az ellenségénél. „Az egyetlen tény e tekintetben az, — így ícezi az Universul Berlin véleményét — hogy a német légi erő jelenleg más arcvonalakon van elfoglalva és nem fogantatosíthat megtorló intézkedéseket az angol-amerikai támadások ellen. Eljön azonban hamarosan az ideje annak, hogy a német légi erő kellőképpen visszavágjon e támadásokra”.

Német körök egyébként megjegyzik, hogy a London ellen intézett repülő-támadások még nem tartoznak a megtorló intézkedések keretébe. Szembeszállnak Berlinben azokkal a brit hirmagyarázatokkal is, melyek szerint a Németország ellen intézett sorozatos angol-amerikai légitámadások a tervezett európai invázió előkészítő hadműveleteinek tekinthetők.

„A légitámadások okozta, katonai

természetű károk, mint amilyen a völgyzárógáták elpusztítása, nem döntő jellegűek, — mondják Berlinben. — Német körök azon a véleményen vannak, hogy ezeknek az angol-amerikai berepüléseknek inkább az a célja, hogy hatást keltsenek Moszkvában. Bármiként is áll a dolog, s bármily hatásosak lennének ezek az akciók, semmiesetre sem dönthetik el a háboru kimenetelét”.

Washington

Egy Bernen át szerzett Stefani jelentés arra céloz, hogy Churchill és Roosevelt tanácskozásainak elhúzódását aggodalommal figyelik Amerikában. Mas, semleges forrásból származó hírek szerint a tárgyalások elhúzódása azzal indokolható, hogy Sztalin válaszára vannak a fehér házban. Roosevelt elnököt az orosz álláspont leszögezése hír szerint különösképpen két szempontból érdekli: egyrészt határozott ígéretet vár Sztalintól arra vonatkozóan, hogy a Szovjet kelet-európai területi követeléseit s főleg a Lengyelországot, a balti államokat és Törökországot érintő területi kérdésekről a háboru befejezéséig nem lesz szó, mert e területi kérdések vitatása, Washington megtétele szerint, éket verhet a szövetségesek táborába és végzetesen gyengítheti az angolszások szövetségeseinek ellenállását. — másrészt pedig az Egyesült Államok elnöke választ vár arra az ajánlatra, hogy Sztalin találkozzék az angolszás államférfiakkal. Roosevelt elnök és Churchill

miniszterelnök eddigi tanácskozásairól mint ezt egy Reuters-jelentés nyomán a DNB közli, — minden valószínűség szerint egy-két napon belül nyilatkozni fognak. A nyilatkozatot hír szerint már meg is szövegezték és csak a végső simításokat végzik rajta. A két kormány, férfi egyidőben szándékozik sajtótervezetet tartani s előreláthatóan azon olvassák fel a tárgyalások eddigi eredményéről szóló hivatalos nyilatkozatot

A kelet-sibériai támaszpontok

Annak az angol-amerikai bejelentésnek, hogy az USA kelet-sibériai támaszpontokat akar berbevenni a Szovjetuniótól, Tokióban élénk visszhangja támadt. A japán kormány szóvivője nyomatékosan hangsúlyozta, hogy egy ily lépésben a japán-orosz megnevezésű szövetség megsértését látnák s a japán visszavágás haláldeklarációjául megfontolható. A japán haderő azonnal megtámadná az amerikai kézre juttatott orosz támaszpontokat. Tokióban egyuttal emlékeztetnek arra, hogy néhány évvel ezelőtt éppen Japán tiltakozására hiúsult meg a kelet-sibériai támaszpontok igénybevételére vonatkozó orosz-amerikai tárgyalások, mert Japán hadműveleti szempontból már akkor rendkívül veszélyesnek tartotta az amerikai fegyveres erők közelségét Kelet-Ázsia partvidékén. (—r)

A politikai arcvonal

Róma véleménye: A III. Internacionále feloszlítása vagy a válság jele, vagy — szemfényvesztés

Róma. (Rador). Az olasz főváros politikai köreiből kijelentették, hogy ha a Komintern feltételezett feloszlítása tényleges lenne, akkor ez az oroszországi bosevista rendszer válságát jelenti, mert a kommunista Internacionale feloszlításából magának a bol-

sevista alkotmányának az összeomlása következne. Ha azonban az alkotmány összeomlása minden politikai, gazdasági és társadalmi következményeivel nem történik meg, akkor ez azt jelenti, hogy a felosztás nem egyéb a külföld részére szánt szemfényvesztésnél — fejeződik be a római jelentés.

sát. A svéd kommunista párt tovább folytatja multbani kifejtett tevékenységét a svéd politikai életben — mondotta végül Svenlasen Linderot.

AZ ANGOL MUNKÁSPÁRT TOVÁBBRA IS ELLENZI A KOMMUNISTA-PÁRTTAL VALÓ EGYESÜLEST

Amszterdam. (DNB). A brit bíróságlat jelenti, hogy az angol munkásszindikátusok és a munkáspárt vezetőinek Blacpool városában vasárnap elhangzott kijelentései szerint a kommunista Internacionale feloszlításának vajmi kevés kihatása lesz arra, hogy beleegyezzenek az angol kommunista pártnak a munkáspárthoz való csatlakozásához.

Az egyik szindikátusi volt elnök megjegyzték, hogy nincsen bizalma az angliai kommunistákban s ha később a kommunista párt tényleg csatlakozna a munkáspárthoz, ő a maga részéről más politikát követne.

„Sztalin nemzeti államként akarja feltüntetni Oroszországot”

Szófia. A Slovo című bolgár lap szintén foglalkozik a III. Internacionále bejelentett feloszlításával és azzal az érveléssel, hogy a feloszlítást azért ellett megvalósítani, mert az Internacionálét nem lehet mostanában ülésre egybehívni. Sztalin ezzel a lépéssel az egész világ előtt nemzeti államként akarja feltüntetni Oroszországot — írja a Slovo — de ezzel a beállítással szembe kell szállni, mert a kommunista pártok minden országban tovább folytatják tevékenységüket.

A ZORA VÉLEMÉNYE

A Zora című lap megjegyzi azt, hogy itt tulajdonképpen megtevesztésről van szó és nem biszi, hogy a Szovjet ceiktüzésével szemben mutatkozó általános bizalmatlanságot a III. Internacionále feloszlításával meg lehetne szüntetni. Nem kénszelhető el, hogy a kommunizmus abbahagyja a propagandát

hanem továbbra is a bomlasztás munkáját fogja felhasználni a nemzeti erőkkel szemben.

A SVÉD KOMMUNISTA PÁRT FOLYTATJA TEVEKENYSÉGÉT

Stockholm. (DNB). Svenlasen Linderot, a svéd kommunisták vezetője, amint a Stockholms Tidningen írja, kijelentette, hogy a kommunista Internacionale feloszlítása nem jelenti a svéd kommunista párt feloszlítását, vagy nevének megváltoztatá-

„Törökország az utolsó emberig és az utolsó töltényig védekezni fog bármily támadás ellen”

Ankara. (Rador). A nemzetközi sajtótudósító következő jelentését ismertei a DNB:

— Az a nyugaltság, amellyel Törökország a tuniszi harcok befejezését fogadta, nincs inyére. Törökország angol és amerikai barátainak.

— Az angolok és amerikaiak nagyobb hatást vártak és csalódásuk miatt most

nagyobb erővel üzik propagandájukat Törökországban, alapul véve az 1939. május 12-én aláírt angol-török nyilatkozat negyedik évfordulóját.

— Ha az angol-amerikai hangulatnak hinnünk lehetne, Törökország, teljesen meggyőződve a szövetségesek végső győzelméről, mintha már azon az

uton lenne, hogy véglegesen a szövetségesek mellé álljon.

A TÖRÖK KORMÁNY ÁLLASPONTJA A MÉRVAÓDÓ

Nem tudjuk, hogy milyen forrásból táplálkozik az az angol-amerikai felfogás, amelynek értelmében bizonyosságnak veszik saját felfogásukat, mert éppen ellenkezőleg, nyilvánvaló az a nyugodtság, amellyel törökországi illetékes körök a nemzetközi politikai játékok és a háborús katonai eseményeket figyelik. Nincs semmi olyan jel, amelyből bizonyossággal következtetni lehetne a török politika gyökeres változására.

Tudjuk, hogy vannak olyan török körök, amelyek mindig óhajtották ezt a változást. A döntő tényező azonban továbbra is a politika vezetőinek változatlan magatartása és az a megíngathatatlanság elhatározásuk, hogy Törökország mindaddig távol maradjon a háborútól, amíg nem támadják és amíg nem követelnek tőle olyat, ami nem egyeztethető össze az ország felségjogaival és függetlenségével. Aki Törökország magatartását figyeli, arra nem maradhat hatással Atay képviselőnek az U. I. s. c. török lapban megjelent cikke, amely az angol-török barátsággal foglalkozik. E cikk szerint Törökország azt akarja, hogy békében éljen, de az utolsó föltételek védekezni fog bármily támadás ellen.

VESZÉLYES ÓHAJ

Az az óhaj, amely abban az állításban rejtezik, hogy Törökország belép a háborúba, — természetesen a szövetségesek oldalán, veszélyt rejt magában. Ezt könnyű belátni. Nyilvánvalóan azt akarják, hogy megrendítsék Németország hitét a török határozottságban, és hogy Németország részéről elővigyázatossági intézkedéseket eszkarjanak ki.

Ez a számítás helytelennek fog bizonyulni. Vannak ugyan Törökországban befolyásos körök, amelyek angol-amerikai győzelemben hisznek és ezt a győzelmet kívánják, de ez a tény a legkevésbé sincs befolyással a Német- és Törökország közt lévő hagyományos és kitűnő viszonyra.

A német-török kapcsolatok fenntartására nincs szükség valamelyes szövetségre. Elég utalnunk arra a történelmi

tényre, hogy e két ország érdekei sohasem voltak szembenállók és hogy baráti kapcsolataik mindenkor olyan szilárdak voltak, hogy sohasem kerülhessen sor köztük fegyveres összecsapásra. Nagy Fri-

Az USA megtartja a Szovjettel szemben vállalt kötelezettségeit

Buenos Aires. (Stefani). Washingtonból jelentik, hogy biztos forrásból szerzett értesülések szerint abban az üzenetben, amelyet Roosevelt elnök küldött Sztalinnak, Roosevelt megerősítette azt az állítást, hogy az Egyesült Államok megtartja a Szovjettel szemben vállalt kötelezettségeit az érdektelretek felosztása kérdésében.

Az angol sajtó, de főleg a Times indiszkréciója következtében kiderült, hogy az angolszász hatalmak szabadkezet biztosítottak a Szovjetnek Kelet-

Roosevelt levelének négy pontja

Berlin. (Rador). Az Europa Press lisszaboni tudósítója szerint portugál politikai körök értesüléseket szereztek a Roosevelt elnöknek Sztalinnal intézett levele tartalmáról.

Az Egyesült Államok köreiben, amelyeknek kapcsolataik vannak a kongresszus tagjaival, nem csinálnak titkot abból, hogy Roosevelt levelének tartalma a következő négy pontban foglalható össze.

1. Roosevelt elnök azt kérte, hogy a Szovjet az ediginél több előrelátásról tegyen bizonyosságot politikájában. Politikai és katonai terveinek időelőtti közléte, akadályozta meg a Finnországgal kapcsolatos nagy túlellemmel előkészített tervek megvalósulását.

2. Az amerikai elnök azt ajánlja Sztalinnak, hogy a Szovjetszövetség nyugati szomszédaival szemben (Lengyelország, a balti államok, Törökország) céljai bejelentésében, mert ezáltal az érintett államoknak a védekezésre irányuló akaratát megerősödné s az idő előtti nyilvánosságra jutott annexiósi tervek ellenállásra serkentené őket.

3. Roosevelt azt kéri Sztalintól, hogy Anglia és az Egyesült Államok belpolitikai életében észlelhető feszültség enyhítéséhez ömaga ténylegesen járuljon

gyes óta e két nép hadseregei a legszervezebb kapcsolatban állottak egymással és ma sincs semmi ok, hogy azt a helyzetet megszüntessék, amelyet megszentelt a hagyomány.

Európában (Finnország, balti államok, Lengyelország, Románia és a tenger-szorosok). Ennek ellenében viszont Roosevelt azt kérte, hogy a Szovjet a jövőben tartózkodjék háborús céljainak és a területi követeléseinek nyilvánosságára hozatalától, mert ezzel ártana a szövetségesek ügyének.

Felmerül a kérdés ezek után, hogy a III. Internacionále felosztása, amelynek az a célja, hogy aláámassza Moszkva tevékenységét, vajon nem London és Washington jóváhagyásával történt-e — jegyzi meg végül a jelentés.

hozzá. Ebből a célból azt ajánlja, hogy legalább is alakuljon, a nemzetközi kommunista szervezeteket és a kommunista Internacionálét azonnal oszlassa fel.

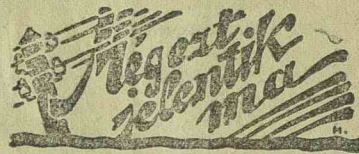
4. A felsoroltak ellenértéképpen Roosevelt hajlandó Sztalinnak szabadkezet adni azokra az európai területekre nézve, amelyek a békekötés idején a Szovjetszövetséget érdeklik.

CHURCHILL ÉS ROOSEVELT TÁRGYALÁSAINAK ELHÚZÓDÁSA

Bern. (Stefani). Washingtonból jelentik, hogy az Egyesült Államok közvéleményében Churchill és Roosevelt tárgyalásainak elhúzódása aggodalmakat kelt. Ezzel kapcsolatban mindenféle, sőténen látó feltevéseket lehet hallani.

A Vatikáni Angol Követséget Nagykövetségi Rangra Emelik

Róma. (Transkontinent Press). Francois Osborne vatikáni angol követe a napokban Londonból visszerkezett Rómába. A szentszéki brit követséget nagykövetségi rangra emelik, állítólag azaz az indokolással, hogy az Egyesült Államok vatikáni diplomáciai képviselője, aki Roosevelt elnök személyes megbízottjaként működik a Vatikán mellett, negyköveti rangban van és a japán kormány is nagykövetséget tart fenn a Vatikánban.

OLASZORSZÁGNAK AZ ARATA SIG ELEG ÉLELME VAN. (Róma). Mussolini elnökletével vasárnap az olasz kormány miniszterközi bizottsága ülést tartott, amelyen kizárólag a közellátás és az árszabályozás kérdéseivel foglalkoztak. Megállapították, hogy Olaszország élelmiszerkészletei az új aratóság teljesen elégségesek.

FINN-UGOR NÉPROKONSÁGI KIÁLLÍTÁS. Budapestén tegnapelőtt finn-ugor néprokonsági kiállítás nyílt meg.

JAPÁN-ANGOL-AMERIKAI HADIFOGOLYCSERE. (Tokió). Hori, a japán kormány sajtótájékoztatója, külföldi újságírók előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy Japán, Anglia és az Egyesült Államok között tárgyalások folynak hadifoglyaik kicserélése ügyében. A tárgyalásokat befejeződésben vannak és azok sikere esetén ez már a második fogolycsere lesz.

AZ OLASZ URALKODÓ MEGTEKINTETTE A LEGUJABB TIPUSU REPÜLŐGÉPET. (Róma). Viktor Emánuel császár és király az egyik repülőterén látogatást tett és megnézte a legújabb típusú repülőgépet, valamint az azzal végzett gyakorlatokat. Az uralkodó a látottak fölötti megelégedését fejezte ki.

KÖTELEZŐ HADIIPARI MUNKA-SZOLGALAT ANGLIÁBAN. (Genf). Londonból érkezett jelentés szerint a legközelebbi rendelet jelenik meg Angliában, amely a férfiak részére 18 és 65 év között, a nők részére pedig 18 és 60 év között megszabja a hadiipari üzemekben való kötelező munkaszolgálatot (DNB).

MAGYAR KÉPZŐMŰVESZETI KIÁLLÍTÁS RÓMÁBAN. (Róma). Vasárnap nyílt meg Rómában a magyar akadémia ösztöndíjas képzőművészeinek kiállítása. A megnyitáson megjelent Viktor Emánuel császár és király is. A művészek a kiállításon eladandó műveik árának egy részét az olasz Vöröskereszt javára ajánlották fel.

SZTRAJKBA LÉPTEK A CSILEI SALÉTRÓM-BANYÁSOK. (Buenos Aires). Santiago de Chileből érkezett hírek arról számolnak be, hogy Csile két legnagyobb salétrómbányájának munkásai sztrájkba léptek (DNB).

GUMIGYARI MUNKÁSOK MUNKABESZÜNTETÉSE AMERIKÁBAN. (Genf). Az United Press amerikai hírügynökség newyorki jelentése szerint az Akron városában levő gumigyárakban dolgozó 52 ezer munkás sztrájkba lépett. E miatt az akroni három nagy gumigyár kénytelen volt működését beszüntetni (DNB).

GIRAUD PÁRTHIVEI „TISZTOGATNAK” ÉSZAK-AFRIKÁBAN. (Vichy). Tangerang keresztiül érkezett hírek arról számolnak be, hogy Giraud tábornok a legnagyobb szigorúval jár el azokkal a franciákkal és arabokkal szemben, akik kitartottak a vichy kormány mellett. Az északafrikai lapok napról-napra újabb halálos ítéletekről írnak. A terror akkor kezdődött, amikor a disszidensek Tuniszba és Bizertába érkeztek. A tüntetések napirendben vannak s azon a Marseillaise-t éneklék. Ami Giraud tábornoknak a tuniszi béli lemondására hozott intézkedését illeti, azt hiszik, hogy ez Roosevelt elnök kérésére történt (DNB).

Jelentéseink a harcterekről

Újabb hajósüllyesztések az Atlanti-óceán északi részén

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti harctéren tegnap csupán helyi jelentőségű harcok események voltak. A Földközi-tenger környékén német harci repülőgépek az elmúlt éjszaka hajó-célpontokat Dzsidszelli kikötő katonai berendezéseit támadták.

Német tengeralattjárók egy erősen biztosított ellenséges hajókaravánból az Atlanti óceán északi részén súlyos harcokban, továbbá magános üldözésben 10 ellenséges hajót süllyesztettek el 55.000 tonna tartalommal, 4 további ellenséges hajót torpedótalálat ért. Ezeknek elsüllyedése az erős elhárítás miatt nem volt megfigyelhető. Egy harci repülőgép az Atlanti-óceánon bombatálatlaltal súlyosan megrongált egy ellenséges kereskedelmi hajót. Egy tengeralattjárónk a Biscaya-ből fölött lelétt egy ellenséges bombavető repülőgépet.

Ellenséges bombavető kötelékek az elmúlt éjjel számos robbanó és gyújtó bombát dobtak Dortmund városára. A lakosságnak veszteségei voltak és jelentős anyagi kár keletkezett. Az eddig érkezett jelentések szerint a támadó ellenséges repülőgépek közül 33-at, főleg négy motoros bombázó gépet leltek.

Gyors német harci repülőgépek napról napra megerősítik a támadást intéztek Bournemouth és Hastings délnagyi kikötővárosok ellen. Május 24-re virradó éjszaka a létesítő utólag nagy erővel támadta Sunderland kikötőjét. A város területén és a kikötőben a bombatálatlaltal nyomán nagy tüzek keletkeztek.

OLASZ HADIJELENTÉS Róma. (Rador). Az 1091-ik számú olasz hadijelentés:

Bizerta és Dzsidszelli kikötőjét a tengely repülőgépei jó eredménnyel bombázták.

Ellenséges légi alakulatok ismétlen bombákat dobtak Pantelleria- és Lampedusa-szigetere, továbbá Messina városára. Ez utóbbi központjában érzékeny károk keletkeztek. A polgári lakosság veszteségének számbavétele most van folyamatban. Az említett két sziget légvédelmi tüzérsege hat támadó gépet lelött. Német vadászpilóták Málta-szigete felett két Spitfire-mintáju gépet. Szardínia-szigete felett pedig egy négymotoros repülőgépet pusztítottak el. Négy saját gép nem tért vissza.

Ha az USA kezére jutnak a heletszibériai orosz támaszpontok Japán azonnal támadni fog

Tokió. (DNB). Mint már röviden jelentették, a japán kormány szóvivője a külföldi sajtó képviselői előtt foglalkozott azokkal a hírekkel, melyek szerint az Egyesült Államok keletázsiai támaszpontokat kérnek a Szovjetuniótól és kijelentette, hogy Tokió semmiféle értesüléssel nem rendelkezik, melyekből kiderülne, hogy ezek a hírek megfelelnek a valóságnak.

— Magátólértendő — mondotta a japán szóvivő — hogy egyes repülőterek és támaszpontok Japán ellenségei részére való bérbeadásának súlyos következményei lennének a szovjet-japán viszony alakulásában.

BOMBASÜJTŐTTA GYERMEK-MENHELY

Róma. (Rador). A legutóbbi ellenséges légitámadás alkalmával Reggio di Calabria-ban egy gyermek-menhelyre hullott bombák megölték egy 12 éves lányt, tizenegy daikt és harminchárom csecsemőt. A gyermekmenhely feltűnő helyen viselte a nemzetközi egyezményben megállapított megkülönböztető jelet.

A LÉGI HÁBORÚ

Berlin. (Rador). A Szovjet a keleti arcvonalon az utolsó huszonnegy óra alatt 53 repülőgépet veszített. Ugyanezen idő alatt a német vadászpilóták a Földközi-tenger körzetében 15 ellenséges repülőgépet pusztítottak el.

Egy ily bérbeadási egyezmény súlyos sérelmet jelentene az orosz-japán semlegességi megállapodásnak.

A japán szóvivőtől ezután azt kérdezték, vajon megfelelnek-e a valóságnak azok az angol és amerikai forrásból származó hírek, melyek szerint Japán haladéktalanul támadóan lépne fel minden támaszpont ellen, melyet Szovjet-országról átengedne az Egyesült Államoknak. A válasz erre a kérdésre a következő volt:

— A tokiói irodában erre vonatkozóan közölt hírmagyarázat egyes részletei mindenesetre így értelmezhetők.

Figyelem! Uj díj! Értésem a t. vásárló közönsége, hogy saját érdekében látogassa meg az Arad, Avram Jancu tér, 2. szám alatt lévő

élelmiszer-csarnok

Naponként csomók, élelmiszer, tejtermékek, valamint gyümölcs és legelősebb napi áron kapható. Kiváló tiszteltető: Gaftner Máttyás, Lávbeszélő 26-66.

Több iráni brit helyőrséget amerikai csapatokkal váltanak fel

Teherán. Az Egyesült Államok katonai körei értesítették az iráni kormányt, hogy az ottlevő brit hadsereg néhány kötelekét amerikai csapatokkal váltják fel. Iránban úgy vélik, az angol befolyás kiküszöbölésére azért van szükség, hogy az odakerülő amerikai csapatok erősebb ellenállást fejtsenek ki a Szovjetunió egyre inkább megnyilvánuló imperialisztikus törekvései ellenében.

Ujabb gyilkos merénylet Bulgáriában

Szófia. Belica bolgár község iskolajagazgatóját, Aposztleff Pétert ismeretlen tettesek megátámadták és életveszélyesen megsebesítették. Aposztleff néhány óra múlva belehalt sérüléseibe. Az egyik merénylet a csendőrség elfogta, kihallgatásáról még nem közöltek részleteket. (Tp).

Angol kommunista képviselő az indiai nagygyűlésen

Genf. A Manchester Guardian arról ír, hogy Gallacher angol kommunista képviselőnek szándékában áll az indiai kommunista pártnak június hónapban megtartandó nagygyűlésén való részvétel. Hírek szerint az indiai miniszter kijelentette, hogy nem ellenzi Gallacher indiai utját. (DNB).

Több ezer repülőgépgyári munkás nem akarta meghallgatni Cripps beszédét

Amszterdam. (DNB). A Daily Mail híradása szerint az egyik nagy angol repülőgépgyár munkásai, akiknek elégedetlensége és nyugtalankodása már hat hónap előtt kezdődött, szembeszálltak Sir Stafford Cripps repülőgépgyártásiügyi miniszterrel, aki megkísérelte a munkások megnyugtatóását. Több ezer munkás nem volt hajlandó meghallgatni a minisztert és tiltakozásuk jeléül külön gyűlést tartottak ugyanakkor, amikor Cripps az üzem munkásaihoz kívánt szólni. A miniszternek a gyár üzemi tanácsával sem sikerült eredményes tárgyalást folytatnia, mert csak az üzemvezetőség képviselői jelentek meg, a munkások megbízottai innen is távolmaradtak.

A Daily Express megjegyzi, Cripps beszédében még reámutatott arra is, hogy az angol fegyverkezési üzemekben minden nap kerek ezer esetben támad tűz, legtöbbször gondatlanság következtében.

Pusztul a köztársasági lelkiesség Amerikában

Buenos Aires. (Stefani). Robert Mackormick, a Chicago Tribune című lap tulajdonosa Minneapolis városában elmondott beszédében felhívta a figyelmet arra a veszedelemre, amelyet Roosevelt elnök politikája jelent. Mackormick a többi között megjegyezte, hogy az Egyesült Államok partjait senki sem fenyegeti, mert egyetlen hadsereg sem teheti a lábát északamerikai földre. Következésképpen nem kell félnünk katasztrófától, de aggodnunk kell az Egyesült Államok köztársasági lelkiletéért, amelyet a háború ürügyének fokozatosan pusztítanak — mondotta Mackormick.

Vashordók

50, 100, 200 liter irtartalommal horganyzott és vaslemezből állandóan kaphatók

Bozsák-műveknél

TIMIȘOARA, II., Gloriei-utca 11. szám alatt. Távbeszélő 37-06.

Koga tengernagy a japán hajóhad új főparancsnoka

— A hősi halált halt Yamamoto tengernagyot a nemzet halottjaként temetik Tokióban.

Tokió. (Domej). Yamamoto tengernagy, a japán egyesült hajóhad főparancsnoka, mint ismeretes, egy repülőgép fedélzetén, légi harcban hősi halált halt. A császár elrendelte, hogy Yamamoto a nemzet halottjaként temessék el. A japár flotta új főparancsnokává Koga tengernagyot, Japán egykori pá-

rísi tengerészeti attaséját nevezték ki. Yamamoto tengernagy földi maradványait elhamvasztották és Tokióba vitték, ahol Tozso miniszterelnökkel az élen kormánybizottság vette át a hamvakat tartalmazó urnát. A volt flotta főparancsnok temetésén hir szerint a császár is részt vesz.

Ipari mozgósítási felügyelőségek és központok létesülnek

AZ ÚJ SZERVEK CÉLJA, HOGY MUNKAERŐ ÉS NYERSANYAG MEGTAKARITÁSAVAL CSUCSTERMELÉST BIZTOSÍTSON — MEGSZÜNTETIK A FÉNYÜZÉSI CIKKEK GVÁRTÁSÁT

București. A hivatalos lap május 18-i 114. számában megjelent rendeltörvénnyel az ipari termelésnek az emberi munkaerő és nyersanyag lehető legésszerűbb beosztása mellett való fokozása előérése ipari mozgósítási felügyelőségeket létesítenek.

Az ipari mozgósítási felügyelőségek, amelyeknek területi hatásköre a hadtestparancsnokságokkal megegyezik, a hadfelszerelési és haditermelési minisztérium, a légügyi államtitkárság, továbbá az iparügyi kereskedelmi és bányászati államtitkárság ipari mozgósítási tervében szereplő ipari vállalatok felett gyakorolnak felügyeletet.

Az ipari mozgósítási felügyelőségek végrehajtó szervei az ipari mozgósítási központok. Ezek működési köre általában egy-egy megyére terjed ki, de két-három megye is

tartozhatik egy ipari mozgósítási központhoz.

A törvényhez mellékelt indoklás megállapítja, hogy az ipari mozgósítási felügyelőségek, illetve központok felállításával közvetlen kapcsolat létesül a kormányzati szervek és az ipar között. Ez által az ipari termelés újabb ösztönzést kap, ugyanez a termelés ellenőrzése is hatékonyabb lesz.

Az ipari mozgósítási felügyelőségek és központok megteremtése — folytatja a törvény indoklása — nagyszámú fegyverfogható férfit szabadít fel a hátré szármára, akik jelenleg képzésüknek nem megfelelő beosztásban és indokolatlanul vannak a gyárakban. Másrészt meg lehet majd akadályozni azt, hogy fényűzési cikkek készítsenek, amelyek jelentős mennyiségű és egyébként a nemzetvédelemben használatos értékes nyersanyagot fogyasztanak el.

Polgári fogyasztásra szánt nyersbőrből készült félgyártmányok felhasználása és szétosztása

București. A hivatalos lap május 15-i 112. és május 18-i 114. számában az iparügyi, kereskedelmi és bányászati államtitkárságnak, illetve a katonai és polgári ellátási államtitkárságnak egy-egy rendelete jelent meg a polgári fogyasztásra szánt nyersbőrből készült félgyártmányok felhasználására és felosztására nézve, valamint a félgyártmányoknak a megyéken belül való szétosztási arányáról.

FELERÉSZ A CIPŐGYÁRAKÉ FELERÉSZ A MEGYÉKÉ

Az iparügyi, kereskedelmi és bányászati államtitkárság kibocsátotta rende-

A cipőgyáraknak adott félgyártmányok felhasználása

A gyárak a nekik juttatott félgyártmányból 50 százalékban 40-es és 46-os szám közötti férficipőket, 20 százalékban 35-ös és 42-es szám közötti nőcipőket és 30 százalékban 20-as és 39-es szám közötti gyermekecipőket kötelesek készíteni.

A bőr cserzéséből, valamint a félgyártmányok előállításából származó hulladékokat a cipőgyárak, cipőműhelyek, bőrkereskedők, végül a marokén s más bőr-árut előállító gyárak és műhelyek kapják; ez utóbbiak akkor, ha tiznél több munkással és husznál több gépi lőerővel s a kartell-törvény értelmében kibocsátott engedéllyel rendelkeznek. A

Az erdélyi és bánági megyék milyen arányban részesülnek a félgyártmányokban

A megyéknek juttatott mennyiségből az erdélyi és bánági megyék a következőképpen részesednek: Alba-Alsófehér 1 százalék, Brașov-Brassó 1,5 százalék, Fagaras-Fogaras 1 százalék, Hunedoara-Hunyad 2 százalék, Sibiu-Szeben 2 százalék, Tarnava Mare-Nagyküküllő 1 százalék, Tarnava Mica-Kisküküllő 1 százalék, Turda-Torda 2 százalék, Caraș-Krassó 1 százalék, Severin-Szörény 1,5 százalék, Timiș Torontal-Temes Torontál 3,5 százalék, Arad 2,5 százalék és Bihar-Bihar 1 százalék.

A második rendelet, amelyet a katonai és polgári ellátási államtitkárság

let kimondja, hogy a bőrcserző gyárak által feldolgozott 16 kilogrammnál nehezebb marhabőr 65 százalékának megfelelő mennyiségű és a 16 kilogrammnál könnyebb ló-, sertés-, kecske-, bivalyborjubőr teljes mennyiségéből készített félgyártmányból felerész jut a cipőgyárak és más felerész jut a megyéknek.

Az első felerészből igényt tarthatnak a részesedésre azok a cipőgyárak, amelyek husznál több munkással és tiznél több gépi lőerővel dolgoznak s a kartell-törvény értelmében az iparügyi, kereskedelmi és bányászati államtitkárság kibocsátotta engedélyük van.

A marokén és más bőr-árut készítő gyárak és műhelyek a hulladékokat közvetlenül a bőr-központtól kapják, a bőrkereskedők részére a hulladékokat szakmai egyesületek osztják ki.

A rendelet a hulladékokat termelő gyárakat arra kötelezi, hogy a hulladékok mennyiségéről a bőr-központnak heti bejelentést tegyenek. A hulladékok termelő gyáraknak jogukban áll a hulladékból bizonyos mennyiséget megtartani, ezt azonban nem szabad eladni, hanem csak sajátmaguk használhatják fel.

adott ki, megállapítja, hogy a megyéknek adott félgyártmány mennyiségének kétharmad részét a bőrkereskedők és bőrcserző gyárak nyílt üzletei, egyharmad részét pedig a készítővel és más bőr-áruval kereskedő üzletek kapják, ha tiznél több munkást foglalkoztató készáru előállító saját műhelyük van. Részesednek ebben a mennyiségben még a cipőműhelyek is (ateliere de incaltaminte), továbbá más bőr-árut készítő műhelyek, ha tiznél több munkást foglalkoztatnak és a kartell-törvény szerint kiállított működési engedélyük van. A mennyiség szétosztását a bőr-központ végzi.

A tiz munkásnál kevesebbet foglalkoztató saját műhelyei rendelkező üzemeknek és ugyancsak tiz munkásnál kevesebbel dolgozó, cipőt és más bőr-árut készítő műhelyeknek a szükséges félgyártmány elnyerése végett legkésőbb június 2-ig egy olyan bőrkereskedőnél kell beiratkozniok, aki a félgyártmányt közvetlenül a bőr-központtól kapja. A bőrkereskedőhöz intézett kérelem feltüntetendő a név, esetleg a cégnevel bejegyzési szám, a műhely címe, a mesterkönyv száma és kiállító hatósága, az állandó jelleggel alkalmazandó munkások száma, ezek munkakönyveinek száma és kiállító hatósága. A kereskedő a nála beiratkozott műhelyekről két példányban kiállított kimutatást készít, amelyet június 7-ig a műhelyek eredeti kérelmével együtt az illetékes kereskedelmi és iparkamarához terjeszt be. A kamara a kimutatás egyik példányát láttamozva a kereskedőnek visszaküldi. A kereskedő köteles a kamara láttamozta példányt üzletében kifüggeszteni.

Az említett műhelyek félgyártmány-szükségletüket csakis attól a kereskedőtől szerezhetik be, akinek jegyzékében szerepelnek. Ha két kereskedőnél is beiratkoztak, elveszthetik jogukat arra, hogy félgyártmányt kapjanak.

ELJÁRAS

A BOCSKOR KÉSZÍTÉSÉNÉL

A cserzőmunkák által rendezott nyersbőröl származó félgyártmányt csakis a bocskor készítésére szabad felhasználni. A cserzőgyárak a bocskor saját műhelyükben készünek. Ha nincsen műhelyük, akkor a megyei prefektus engedélyével a megye területén levő valamelyik bocskorkészítő műhelyben végezethetik el a munkát. A bocskorkészítő műhelyek hetenként jelentést tesznek a megyei prefekturának. A cserzőgyárak készítette s bocskorra szánt félgyártmányból a bőr-központ végezti a bocskor előállítását.

A férfibocskor 30 centiméternél hosszabb méretben, a nőbocskor 24—30 centiméter közötti méretben, a gyermekbocskor 24 centiméteren aluli méretben készül. A bocskorkészítők kötelesek minden darab bocskoron nevéket (cégüket), a bocskor minőségét (bivalybőrből I., II., III. minőség; disznóbőrből I. és II. minőség), súlyát és árát páronként, feltüntetni.

Portugália német hajókat vásárol

Lourenco Marques. (Stefani). A portugál gyarmati kikötőben vesztegő német hajókat portugáliai hajózársaságok vásároltak meg. A lourenco-marquesi kikötőben horgonyzó, volt német hajók a zászlócsere tegnapielőtt ment végbe, ünnepélyes keretek között, a hatóságok jelenlétében.

Terjed az árvíz az Egyesült Államokban

Amszterdam. (DNB). Az Egyesült Államok középnyugati államaiból vasárnap újabb árvíz jelentetett. Amint a brit hírszolgálati ügynökség Newyorkból származó értesüles alapján közli, négy folyó, kilépett medréből és több ezer hektár termőföldet elöntött.

St. Louis közelében a Missouri folyó megváltoztatta torkolatát és 30 kilométerrel délre ömlött a Mississzipibe. Ezzel 1000 hektár szántóföld került víz alá.

Az Illinois és Wapash folyó vízének szintje negyedméterrel nő óránként. Illinois és Indiana államban emiatt sok helységet veszélyeztet az árvíz.

Émlékszik még „A bűnös város” színes filmsodára? Ehhez hasonlót láthat, ha megnézi az ARO következő műsorát. M'chel Simon, Rossanc Brazzi parádés alakításában

A karaván!

Az aradlan háborús szövetséges: a papagáj

Klipplingtől kezdve már számos többé-kevésbé népszerű író próbálta meg érzékeltetni az éjszakai dzsungel titokzatos hangjait: a vadállatok ivólytét, morgását és ordítását, a papagájok és majmok lármáját, a levelek sejtelmes suhogását. Ma már a repülőgép-motorok zúgása, az ágyúk bömbölése és a géppuskák éles kattogása is a délengeri dzsungel megszokott hangjai közé tartozik. Első hallásra valószínűleg tűnik, de tény, hogy itt a japánok a papagájokban egészen váraiban szövetségesekre találtak. Azelőtt a papagájok a természet hangjait utánozták, ma pedig csatájuk utánzásában találják gyönyörűségüket. Így például egy amerikai folyóirat tudósítása szerint megtörtént, hogy egy angol őrnagy jobbnak látta megfordulni, mert közvetlenül előtte géppuska ugatott fel. Csak később derült ki, hogy az őrnagy nem japán géppuska-osztagra bukkant, hanem egy tréfaszedő papagáj-családra, mely mintha csak karmester irányítása mellett utánozta volna a géppuska-kattogást. Még kiülönőbb kalandban volt része egy katonának, akit egy papagáj egy éjszaka tartamára a szó szoros értelmében fogásába ejtett. A katonát magányos őrszolgálatot teljesített az erdőben, amikor hirtelen harsány „Kezket fel!” kiáltás hangzott fel a sötétben. Mit tehetett volna mást ebben a helyzetben, eldobta fegyverét és felémelte karját. Amikor a fáradságtól elcsigázva megpróbálta a karjait lebocsátani, mindannyiszor nyomban megismétlődött a kiáltás: „Kezket fel, vagy pedig lövök!” Már reggelre járt az idő, amikor a katonát végre felismerte, hogy egy papagájnak lett az áldozata, de arra már nem volt ereje, hogy bosszút álljon: abban a pillanatban, amikor az idegtépő feszültség feloldódott benne, a nagy testi és lelki kimerültségtől ájultan rogyott össze, amikor pedig a keresésére kiküldött őrnagy megérkezett, a japánbarát madár már elűnt. (MN)

— **Uj munkabeosztás lép érvénybe** május 25-től a Déli Hírlap timisoarai-temesvári kiadójában: délelőtt fél 9-től — fél 1-ig, délután 4—6-ig, pénztár csak délután 5-ig.

— **A kereskedelmi érettségi eredménye** (Bucuresti). A nemzetmivéleési minisztérium közli, hogy a májusi kereskedelmi érettségi vizsgára 1062 jelölt jelentkezett az egész országban. Ezek közül 653 jelölt sikerrel vizsgázott. (Rad.)

— **Tűzfavásárlási kölcson a nyugdíjasoknak.** Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja a nyugdíjasok figyelmét, akik tagjai a nyugdíjasok hitelintézetének, hogy két hónapi nyugdíjukkal egyenlő összeget, téli tűzfavásárlásra, kölcsön gyanánt felvehetnek. A kölcsönt másik két tagnak szavatolnia kell. A kölcsönt csakis nyomtatvány-kérvényen lehet kérni, június 1-ig.

— **Gyászmise néhai Lakatos Ottó dr. lelkiüdvéért.** Május 26-án reggel 9 óra körül az egy évvel ezelőtt elhunyt Lakatos Ottó dr. volt aradi plébános lelkiüdvéért az aradi vallásos egyesületek a minoriták templomában gyászmisét mutatattak be, amelyre a megjelenést ezton is kéri az egyesületek tagjaitól.

— **Megbírságot Hunedoara-Hunyad megyei vallalatok.** Déva. (Saj. tud.) A cevai pénzügyőri gárda vezetője a bélyegtörvény elleni kihágás miatt 37.467.435 lej értékben kihágási jegyzőkönyvet vett fel a Titan—Nadrag—Calan művek calani-kalánbányai üzemehez tartozó lupeni-lupényi erdőkitermelés ellen. A bírság összegében a ki nem fizetett illeték és bélyeg is benne van. Ugyancsak a bélyegtörvény elleni kihágás miatt hasonló bírságolás történt 2.001.183 lej összegben a vulcani-vulkánbányai Anticarbon, Antigaz társaság és 11.811.350 lej értékben a Petrosani-társaság ellen. A bírság összegében a ki nem fizetett illeték és bélyeg összege ebben az esetben is bennefoglaltatik.

Május 26, szerda
Róm. kat.: Fülöp
Protestáns: Fülöp
Ortodox: Kárpusz

lapkette: 4 6 12 p
ny.: 19 6 42 p
nappal hossza:
15 óra és 31 perc

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: 1, Piata Bratiannu 3.
Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhöz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.
Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

— **Petrovici közoktatásügyi miniszter** Sibiában-Nagyszebenben, Petrovici közoktatásügyi miniszter szombaton Sibiu-Nagyszebenbe érkezett, ahol vasárnap résztvett az egyetemi tanév befejezése alkalmából rendezett ünnepségen.

— **Köszönetnyilvánítás.** Hugon, Bersuder Klotild elhunya alkalmával ismerőseink részéről oly nagy számban kifejezett részvételt nyilatkozatokért ezton mondtunk mindenkinek hálás köszönetet. Martzy Mihályné és családja.

— **FELVÉTELI VIZSGA AZ ALBAIULIAI-GYULAFEHÉRVÁRI MAI-LÁTH-LICEUMBA.** Az albaiuliai-gyulafehérvári Mailáth-liceum V. osztályba a felvételi vizsgát május 2-én tartják. A vizsga díja 800 lej. Az I. osztályba a felvételi vizsgára június 1-én kerül sor, a díj 400 lej.

— **Evangélikus egyházközségi közgyűlés.** A timisoarai-temesvári evangélikus egyházközség vasárnap, május 30-án délután 12 órakor tartja az egyházközségi tanácssteremben az évi közgyűlést. Témakörök: 1. A lelkes jelentése az 1942. egyházi közigazgatási évről, 2. a pénztáros és pénztárvizsgálók jelentése, 3. az 1942—43. évi egyházközségi zárszámadások megtárgyalása és bezárása, 4. esetleges indítványok.

— **Felvételi vizsga.** A timisoarai-temesvári piarista liceumban az V. osztály felvételi vizsgája május 23-án reggel 8 órakor kezdődik; jelentkezni a titkárságon (I, Piata Horatiu 1) lehet az előző napok délelőttjén. Vizsgadíj 800 lej. Az I. osztály felvételi vizsgáit június 2-án reggel 8 órakor tartják a kereskedelmi iuceumban. Előző napon kell jelentkezni a titkárságon (I, Piata Horatiu 1), ahol leteendő a következő okmányok: születési bizonyítvány, keresztlevél, iskolai bizonyítvány, szülők állampolgársága és ujraltási bizonyítvány. Vizsgadíjként 500 lej fizetendő. A vizsga tárgya a román nyelv és a számtan.

— **Megkezdtek az új élelmiszerjegyek kiosztását Timisoara-Temesváro** és a kiosztással megbízott városi tisztviselő már házról-házra járnak, hogy a nyilatkozati űrlapokat szétosztás. A nyilatkozatok alapján szolgáltatják ki az élelmiszer-jegyfüzeteket. A tisztviselők megbízatást kaptak, hogy az olyan házakban, amelyekben minden adattal rögtön szolgálhatnak, nyomban át is adhatják a jegyfüzeteket. A városi közlekedési szolgálat felszólítja a lakosságot, hogy a szétosztást végző városi tisztviselőket és tisztviselőket minden módon támogassák és ezek a munkálatok minél előbb lebonyolódjanak. Ahol a jegyfüzeteket nem tudják nyomban kiadni, ott is igyekezzenek az érdekeltek a nyilatkozatot minél előbb kitölteni, hogy ők is megkaphassák az új élelmiszerjegyeket. A szétosztás már azért is sürgős, mert a legközelebb három hónapra osztanak ki cukrot, már az új élelmiszerjegy alapján. Az eddigi élelmiszerjegyeket is meg kell őrizni, mert több olyan cikk van, amelyeket még a régi jegyekre fognak adni. Az új élelmiszerjegyek kiosztása után a lakosságnak nem kell újból jelentkeznie, illetve beiratkozni valamelyik kereskedőnél, hanem az eddigi beiratkozás marad érvényben.

— **Rendi beöltöztetés.** Az Irgalmasrend timisoarai-temesvári templomában nagyszámú közönség jelenlétében ment végbe Horváth Antal új rendtag beöltöztetése. P. Károly szalvatoriánusrendi szerzetes szentmisét mondott, majd Bokor Kázmér irgalmassrendi rendfőnök az új rendtagtól átvette a szabályszerű esküt. Horváth Antal Aradmegyéből származik s a rendnek betegápoló tagja.

— **Nyugdíjasok tűzifa beszerzése.** Azok a timisoarai-temesvári keresztény állami nyugdíjasok, akik tűzifa szükségletüket az állami erdőszeti hivatal útján akarják beszerezni, május 25-én, 26-án vagy 27-én jelentkezzenek a timisoarai-temesvári nyugdíjasok egyesületének negyedik kerületjé, Berthelot-körut 2. szám alatti helviségében. Az illető nyugdíjasok hozzák el élelmiszer-jegykönyvecskéjüket és esetleges szállítólevelüket.

— **Légügyi-alfelügyelő.** A timisoarai-temesvári rendőrség bünygyi osztálya letartóztatott egy Mioc Alexandru nevű giulvazi-torlatgyűlvészi embert, Mioc a legálitalmi hivatal megbízottjának adta ki magát, természetesen teljesen illetéktelenül és „közbelépett”, ahol valamely ablak nem volt feltűnően elsötétítve. Igyekezett aztán „hallgatási díjhoz” jutni, hogy az ügyet ne jelentse fel.

Körbe-körbe...

— Szóval, feleségül szeretné venni a lányomat. Hát kérem, az én beleegyezésem az ön vagyoni helyzetétől függ.

— Mily sajtószerűsége az összejáratása a véletlenek! Az ön vagyoni helyzetem pedig az ön beleegyezésétől függ.

— Anyakönyvvezetőnél

Az anyakönyvvezetői hivatalból karonfogva lép ki a legfrissebb házaspár. A férj apró, vékony alak, az asszony pedig hozzávetőleges becsles szerint, nyomhat egy másfélszázát.

A kapuban találkoznak egy urral, aki megdöbbenve így szól:

— Ez már majdnem bigámia!

— Óvatosság sosem árt

— Jancsi, — szól Anyu — ne egyél több tortát. Meg fogsz pukkadni.

— De csak adjál, Anyu, — válaszolja habozás nélkül Jancsi. És mellette álló két testvérehez fordulva hozzátesszi: — Ti pedig menjetek kicsit odébb!

— **Adomány.** A tűzkárosult Juhász-család javára György Lajos (Arad) a Déli Hírlap kiadóhivatala által 300 lejt adományozott.

— **Zsebtolvaj-fogás a villamoson.** Timisoara-Temesváro a 2. számú Villamos egyik kocsiján utazott Getia Gheorghie görög keleti lelkész. Boti Pavel cigány, óvatlan pillanatban kihusztta Ghetia zsebéből annak pénztárcáját, a lelkész azonban észrevette a zsebtolvajlást, nyomban felszólította a cigányt, adja vissza a tárcát. Boti Pavel erre ijedten benyult a zsebébe és a felszólításnak is eleget tett. Az időközben közbelépett rendőr, a cigányt bekísérte az ügyészségre.

— **A KATONAI ELŐKÉPZÉS IFJAK ÉVENKINT HÁROM HÓNAPRA KATONAI SZOLGÁLATRA BEHÍVÁSIHATÓK.** (Bucuresti). A hivatalos lap május 21-i 117. száma rendeletétörvényt közöl, amely módosítja az 1924 május 11-i katonai előképzésről szóló törvényt. A módosítás kimondja, hogy a katonai előképzés ifjak háboru idején évenként elvben legfeljebb három hónapi időtartamra az ország területének, vagy az állam, megye, község és a lakosság vagyoni megvédésére irányuló szolgálat teljesítésére behívható. Ez idő alatt a katonai előképzés ifjaknak a tényleges katonai szolgálatot teljesítő személyekkel azonos jogai és kötelezettségei vannak.

— **Uj tiszteletbeli kanonok.** Pacha Ágoston dr. timisoarai-temesvári római katolikus megyéspüspök Elsner József sannicolaulmarei-nagyszentmiklósi plébános tiszteletbeli kanonokká nevezte ki.

— **Evangélikus istentisztelet és hittanvizsga.** A timisoarai-temesvári evangélikus egyházközség áldozócsoportjának, június 3-án, Krisztus menyegyzésének ünnepe, délelőtt 11 órakor prédikációs istentiszteletet tart. Ugyanaznap délután 3 órakor az elemi iskolai tanulók hittanvizsgája lesz a templomban.

— **Kukoriclisztes kenyér Aradon.** Az aradi közlekedési hivatal közli, hogy a kényeret kukoriclisztes kenyér ára annak következtében a 11-es számú városi rendelet értelmében péküzletben 19 lej, a vegyeskereskedésben 19.50 lej darabonként.

— **Az aradi közintézmények vegyék át áprilisi olaj-adagjukat.** Az aradi közlekedési hivatal közli azokkal a közintézményekkel, amelyek áprilisi hónapra életojat kaptak s a kiutalt mennyiséget eddig nem vették át, hogy három napon belül jelentkezzenek az átvételre.

(*) **Ügyvédi hír.** Dr. Báruția Petre ügyvéd, tartalékos hadbírókapitány, katonai összpontosításáról visszatérve, újból megkezdte ügyvédi gyakorlatát, Timisoara-Temesvár, Str. Gh. Lazar 4. szám alatt. Telefon 29-03.

(*) **Házasság.** Faragó Bözsike (Arad) és Cohu Emerich Mihai (Bucuresti) házasságot kötött. (Minden külön értesítés helyett).

(*) **Köszönetnyilvánítás.** Hálás köszönetünk mindazoknak, kik jó apánknak, Krecsmáry Sándor, temetésén megjelentek, ravatalára virágot helyeztek, vigasztaló szavaikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Különösen köszönetet adozunk Rech K. Géza, főtisztelőnk apát urnak, ki jó apánknak egyéniségét benső melegséggel az igazságnak megfelelően és szépen jellemezte. A gyászoló család.

Főzni tudó mindenest

alkalmaznak bejárónő mellé.
Timisoara, Doja-utca 19., 4. ajtó.

— **Mozi műsora.** Kedd, május 25: Timisoara-Temesvár: Apollo: „Az ismeretlen lovag” (Amadeo Nazari, Mariella Lotti), Capitól: „Habánera” (Zarah Leander, Ferdinand Marian, Karl Martel), Corso: „Két bajtárs” (Luise Ferri, Gino Cervi), Thalia: „Nevető ifjúság” (Clara Calamai, Sandro Ruffini). — Arad: Aro: „A Z. 3-as okirat” (Iza Miranda), Corso: „Egy viharos éjszaka” (Florica Demion, Gh. Ciprian, Gh. Dimitru), Forum: „Sarasate” (spanyol szerenád, Margherita Corosio, Alfredo Mayo), Urania: „Vig muzikusok” (Pat és Patachon).

— **Ügyeletes gyógyszerárak.** Kedd, május 25: Timisoara-Temesvár: Belváros: Jahner Károly (Libertati-tér), Gyárvaros: Maszalis (Badea Cartan-tér 8), Erzsébetváros: Sarga (Porumbescu-utca 1), Józsefváros: Pildner—Steinburg (Dragalina-tér 15), Mehala: Chioreanu. — Arad: Rozsnyay (Avram Iancu-tér), Chinaciu (a textilyár mellett). — **Brasov-Brassó:** Minerva (Joós, Victoriei-tér 7), Szent György (Regela Carol-utca 56). — **Sibiu-Nagyszeben:** Timal S. — **Fratelia-Ujkisda:** Panajoth. — **Freidorf-Szabadfalu:** Eremici.

Látogassa meg Buzias-fürdőt,

Románia legdusabb szénas tartalmu fürdőjét. vérkeringési, szív stb. bajok esetén. Fürdő idény május 29 től október 1-ig.

Fürdői azutalás. Baile-Buzias, Jud. Timis-Torontal.

Másfél évszázaddal ezelőtt vitte a szübe a mesterséges embervér titkát Lavoisier

„EGY PILLANAT MŰVE VOLT, HOGY LEHULLJON A FEJE, DE VALÓSZÍNŰ, HOGY SZAZNÁL IS TÖBB ESZTENDŐRE LESZ SZÜKSÉG, AMIG EGY HOZZA HASONLÓ ÉRTEKES EMBER SZÜLETIK.”

Páris feldult utcáin 1794 május 8-án frigi sapas citoyenek s rövidszoknyás polgárművek sokasága hullámok, itt-ott fölhangzik a „Marseillaise” vérforralló dallama s a terror rettegést uralma őrli meg a lelkeket. Égő házak és paloták tüzfénye a kiontott vértenger színtét vetíti föl a komor égre s a véres esztendő üstököse az elkövetkezendő terhes idők közeledését hirdeti az égen. A végéhez közeledő rémuralom utolsó vonaglóása ez! Marat egy fanatikus leányzó törődtől vértét el; Danton vérpadon halt meg, csak

„A köztársaságnak nincs szüksége tudósokra!”

— Les voilà!... Les voilà!... — ordítja a tömeg. S a nézők sűrű sorfala közt lassan közeledik a szomorú menet. Elől a nemzetiség dőbösöl. Erkelmentül magas borsisakkal fejükön, mögöttük sötét formaruhájukban, felülkötött szuronyokkal az őrjárat katonái, arcukról a halálos fáradtság ri le. Utánuk következnek a jólmisert fekete szekerek, a — kordék, rajtuk hátrakötözött karokkal a holtravált elítéltek, akiktől csak nagy ügyel-bajjal tudják a tömeget távolartani a kétoldalt haladó nemzetőrök.

A második kocsin ül egy fenségesen szép, haloványarcú hölgy: Lucile Duplessis, Camille Desmoulins hitvese néhány nap előtt Dantonnal kivégzett irát követi most a halálba. Am a legnagyobb feltűnést egy székefűrtű szabályosarcu, javakorbelt férfi kelti, magas, nyílt homlokán deris nyugalom horol s szeliden tekint le a szíthozódó emberek tömegére. Ez a férfi Franciaország legkiválóbb tudósainak egyike, akinek szelme azóta örök fényességben ragyog a tudomány egén: Antónia Laurent Lavoisier, a kémikus! Nyugodt fölénnyel viseli sorsát, pedig lelkét marcanagola a tudat, hogy az emberiséget nem boldogíthatja azzal a találmányával, amely egyszerűen megváltoztatta volna az egész világ rendjét.

Beszélték, mikor Lavoisier néhány napi haladékot kért, hogy legújabb tudományos munkáját befejezhesse, a véstörvénysszék elnöke: Coffinhal — mások szerint Fouquier Tinville, a hírhedt vérszomjas államügyész — mintegy menteni akarta a tudóst az esküdték szegyeventjes ítéletét, kérését a következő szavakkal utasította el:

— A köztársaságnak nincs szüksége tudósokra! Utjában az osztó igazságot senkinek sincs joga feltartóztatni!

VAN-E ÉLET A LEVÁGOTT EMBER-FELJEBEN?

A lelketlen ember megfedekezett arról, hogy a francia fölkelő hadseregnek a szövetséges Európa seregével szemben elért sikereit nem csekély mértékben a lángelműjű tudós közreműködése segítette elő, a francia tüzértudós olyan félelmetes erejű, addig nem ismert robbanószerszert ajándékozván meg, melynek hatása az ellenséges tüzértudós löszanyagát minden tekintetben messze felülmúlta. Ami pedig a gyakorlatilag még ki nem próbált találmányát illeti: Lavoisiernek állítólag sikerült mesterséges embervert előállítania, vagy legalább is olyan vegyületet, amely pontosan azokat az alkotórészeket tartalmazta, melyek az igazi embervertben vannak. Erre a gondolatra akkor jött rá, mikor ő maga is foglalkozott a komoly tudósoktól sokat vitatott kérdéssel: vajon a törzsről levágott emberfejben van-e élet? Amikor ugyanis a hóhér Corday Sarutának, Marat gyilkosának levágott fejét hájánál fogva a népek fölmutatta és areul-tította, az arc állítólag elpirult. Az akkori természettudósok ezt a jelenséget úgy magyarázták, hogy a levágott emberfejben mindaddig van élet, ameddig az egy véredényei teljesen el nem véreznek. Ekkor foglalkozott Lavoisier is ezzel a kérdéssel és állítólag sikerült volna neki a vér összetételét megállapítania; de ez csak föltevés, mert főfedezését gyakorlatilag már nem mutathatta be. Titka vele együtt sirta szállt!...

A SZOMORU MENET

a városába előtt elterülő Gréve-térre ért. A halálraítéltek előre megállapított sorrend szerint léptek a vérpadra. A huszonnyolc adóbról közt Lavoisier negyediknek került sorra. Zekszó nélkül, megbékélve, bátran halt meg!

Lavoisier eleinte jogot tanult s korai ifjúságában az irodalmat művelte, de figyelme csakhamar a fizika és a kémia titkai felé fordult s pályaművével már 1766-ban

éppen Robespierre sötét, kárhuzatos alakja áll még hatalmának tetőfokán.

Floreál 8-án a Rue de Saint-Louis-n a szokattól is élénkebb a sürgős-forgás. Ezen a nieszvet utcán át haladt utolsó útjára üvöltő emberektől vont kordéban a halálspadát XIV. Lajos, a fenségesen nyugodt Mária Antónia és még annyi ezer halálraítélte, hogy a nyaktiló alá hajtják fejüket. E napon az utolsó halálraítéltek szomorú menetére vár a véres jelenetekhez szokott párisi nép.

elnyerte a francia tudományos Akadémia aranyérmét. A pályázat egy nagyváros világtudósainak új rendszerre vonatkozó művet kívánt s a fiatal tudós oly kitűnően oldotta meg, hogy az Akadémia szaktudósai egyhangulag őt tüntették ki a pályadíjjal. A következő években tanulmányokat végzett a lélegzésre és az égés mibenlétére vonatkozóan. Kísérletei során kimutatta, hogy a

szervezet a maga szükséges gázcserejét a lélegzés, a respiratio révén bonyolítja le, mely folyamat a tüdőben megy végbe, ahol a vér a felgyülemlett szén-savat, mint égési terméket leadja s helyette oxigént vesz föl.

AZ ANYAG MEGMARADÁSÁNAK TÖRVÉNYE

Ugyancsak Lavoisier mutatta ki az úgynevezett flogiston-elmélet tarthatatlanságát s adott helyes értelmezést 1785-ben az égés jelenségének. A flogiston elmélet szerint ugyanis minden éghető testben van egy közös alkotórész, a flogiston, aminek az égő testből való eltávolozása az égés jelenségei közt megy végbe. Mennyiségi vizsgálatai során bebizonyította ennek az elméletnek tarthatatlanságát s megadta az égés alatt értett kémiai folyamat teljes értelmezését, ami még ma is teljes mértékben helytálló. Ugyancsak a kísérletei során mutatta ki, hogy minden kémiai folyamat alatt csak az anyag alakja változik meg, nem pedig annak mennyisége. Ezzel a megállapításával elsőnek mondotta ki az anyag megmaradásának törvényét: „Rien ne se perd, rien ne se crée!” — Semmi semvész el, semmi sem jön létre önmagától!

A „NITROGEN”, „OXIGEN” ES „SZÉN-SAV” ELNEVEZÉSÉNEK SZÜLETÉSE

Lavoisier tehát a modern kémia megalapítója, mint aki számos alapvető elvet és törvényt mondott ki, az akkor még tapoga-

tódzó természettudományok terén. Ugyancsak az ő érdeme az is, hogy a kémiai vegyületek régi elnevezését újakkal, mégpedig olyanokkal cserélte ki, amelyek már a elvegyületek összetételét is kifejezték. Így például a semmitmondó „romlott levegő” elnevezés helyett: nitrogén; deflogisztizált, vagyis éghető alkotórész nélküli levegő helyett: oxigén; „állott levegő” helyett szén-sav (acidum carbonicum) elnevezést használt. A levegő összetételének vizsgálata alkalmával fedezte föl az oxigént, s ő mutatta ki Newton angol fizikus amaz állításának helyességét, hogy a gyémánt tiszta szénből áll.

VÁROSVÉDŐ FAL A — CSEMPÉSZÉK ELLEN

Mindezekhez a kísérletekhez és tanulmányokhoz természetesen pénzre volt szüksége. Hogy tehát a megkívántató anyagi eszközöket megszerezhesse: adóbról (fermier gőnéral) hivatalért folyamodott, amit meg is kapott. Ezek az adóbrólók azonban kíméletlen adószedés miatt módfelett népszerűtlennek voltak, sőt igen sokan zsarolás vádjával kerültek később a forradalmi véstörvénysszék elé. Lavoisier azt ajánlotta: építsenek falat Páris körül, hogy véget vessenek az elharapódzott csempészetnek. Szerencsétlen eszmé volt, mert Lavoisier teljesen népszerűtlenné tette elannyira, hogy az adóbrólók ellen indított pörbe ő is bele-vonták.

A HÜ ELETÁRS

Híres vegyműhelye: kiváló tudósok is fölkeresték köztük volt, az olasz fizikus, s nem győztek csodálkozni az eladag ismeretlen gépeken és kísérleti műszereken. A terem egyik szögletében, nagy lüdtollal kezében, ül egy fiatalabb koru nő, fején ormótlan parókával, az akkori idők divatjának megfelelően, Lavoisier felesége! Mint tudós férjének hű életársa, maga is résztvevett a kísérleteiben és hogy segítségére lehessen: megtanult latinul és angolul.

Ekközben kitört a nagy francia forradalom!...

„VÁDOLOM LAVOISIER URAT”

Lavoisier nyugodtan nézett az elkövetkező mozgalmak események elé. Tudták, hogy monarchikus érzésű és hogy királyhű ember, de azt is tudták, hogy nem érzékelen a humanitárius eszmék iránt. Lavoisier sohasem avatkozott e zavaros idők politikai vitáiba. És mégis akadtak rosszindulatú, irigy emberek, akik megsemmisítésére törekedtek. Az 1789 év szeptember havában Marat, különben maga is a természettudományok művelője, az akkor megindított „Ami du peuple” című forradalmi lapjában sértő szavakkal illette a nagy tudóst s így-keltet lehetett tenni: „Vádolom Lavoisier urat, az zsarolás fiát és följelentést tesztek a zsarolásban, kontár kémikus, adóbróló, stb. ellen...”

A cikknek megvolt a hatása!...

Az általános gyűlölet mindinkább az adóbrólók ellen irányult. Lavoisier nyugodtan fogadta a támadásokat, hiszen szinte egyik napról a másikra minden vagyonát elvesztette. A vértől mámoros nép az adóbrólók fejét követelte, mire a nemzetgyűlés 1793 november 14-én a főbb adóbrólókat elfogatta. Ez az év volt a véres események esztendeje, amikor csaknem valamennyi letartóztatott embert kivégeztek. Lavoisiernek csodálható határos módon sikerült elmenekülnie s menedéket találnia a Louvrebán, a megszűntetett Akadémia kapusánál. Ezt azonban hamarosan megtánta s osztozni akarván adóbróló társainak sorsában: önként jelentkezett. Több hónap eltelté után, tudós társai szabadlábra való helyezését kérelmezték, befolyásos barátai azonban, akik valaha sok jótétéményét élvezték, most sorára bizták a szerencsétlen embert.

LAVOISIER A HALÁLRAÍTÉLTEK KÖZÖTT

A letartóztatott 31 adóbrólót 1794 május 8-án a forradalmi törvénysszék elé állították. A vád ellenük az volt, hogy husz év óta zsarolták a szegény népet; tehát nem is a forradalom ellen elkövetett bünténytel állottak a véstörvénysszék bírái elé s mégis halálbüntetéssel sújtották őket! Csak hárman szabadulhattak ép bőrrel, de ezek is Robespierre karúságának köszönhették életüket. Lavoisier a halálraítéltek között volt. A nagy francia forradalom ártatlan áldozatai házt kevesen kaptak teljes éltételt s kapták vissza becsületüket oly gyorsan, mint: Antoine Laurent Lavoisier! Kortársai nyomban a kivégzés után mondogatták:

— Egy pillanat műve volt, hogy lehulljon a feje. De valószínű, hogy száz-nál is több esztendőre lesz szükség, amíg egy hozzá hasonló értéke ember születik!

Cs. K.

Változatlannul az FC Craiova vezet a Háborus-Bajnokságban

A Háborus-Bajnokság tizenhatodik fordulója a következő eredményeket hozta: Bucuresti: Carmen—Rapid 3:1 (0:1), Csapó (2) és Pozmor góljaival biztosan győzött a cégesapat. Venus—Unirea Tricolor 5:1 (1:1), Radulescu (3) és Humis (2) góljaival váratlan

nagy győzelmet aratott a volt sokszoros bajnok. FC Craiova—Juventus 5:2 (2:1), a bajnokjelölt kemény küzdelemben Batrin (3), Kovács és Thierjung góljaival győzött. Ploesti: Sportul Studentesc—FC Ploesti 1:1 (0:0). Galati: Gloria CFR—ACFR 6:2 (1:1).

Mérkőzések a Hősök-Kupájáért

Ripensia—Gloria 5:1 (3:0). Biztos győzelmet aratott a nagy fölénnyben lévő és szépen játszó Ripensia, aradi ellenfele fölött. Az első gólt 11-esből Oprean szerezte, aki mint középcsatár a további négy gólt is rugta. A Gloria vigaszgólját a 44. percben Voda szerezte. — Resita-Resicabánya: SSMR—Vulturii Textila 1:1 (1:0). A 38. percben Pataki 11-esből a hoi csapatnak szerezte meg a vezetést, amit a második félidő 37. percben Hambalkó egyenlített. — Arad: CFR Timisoara-Temesvár—Crişana CFR 2:1 (1:0). Szép játék után győzött a timisoarai temesvári csapat. A 22. percben Urecheatu szerezte meg a vezetést, a hazai csapat szünet után Berindei révén egyenlített, de a 30. percben Lungu nagy gólja a győzelmet jelentette.

Electrica megérdemelt győzelmet aratott a Chinezul-CAMT felett. A gólarány azonban túlzott, mert a mezonnyben a lilák nem voltak ennyivel gyengébbek, csupán fiatal kapusuk terhére írható ez a nagy vereség. A gólokat Radstätter (4), Janovits (3), Caba (3) és Kotormányi, illetve Losonc (3) rúgták. A csapatok: Electrica: Lipóczy — Secoşan, Mayer — Wilhelm, Kotormányi. Pósa — Radstätter, Biró, Reinbold, Janovits, Caba. Chinezul-CAMT: Gázsó — Kovács, Wittrich — Petz, Andreovits, Choverşan — Weimhópel, Hainemann, Széles, Losonc Bóth.

További timisoarai-temesvári kerületi bajnoki mérkőzések: Banatul—UBT 4:1 (2:1). A határozottabb csapat győzött, góllövők Mot (2), Deé és Meghie, illetve Lang. Politehnica—Progresul 1:0 (0:0). Egyenlő ellenfelek küzdelme: góllövők: Ilin. Ifjúsági bajnoki mérkőzések: CFR—Electrica 4:0 (2:0).

Progresul ifi.—Chinezul-CAMT ifj. 5:3 (1:1). Bajnoki mérkőzés.

Meglepetés-sorozat a magyar bajnokságban

Ferencváros—Csepel 3:1 (1:0). Ferencváros: Csikos — Rudas, Tátrai — Nagy II, Sárosi III, Farkas — Sipos, Sárosi dr, Onodi, Finta, Gyetvai. — Csepel: Szekeres — Kálló, Szalay — Kapta, Olajkár II, Rákosi — Fuszek, Marosvári, Szabadkai, Dudás, Pintér. — Csaknem az egész mérkőzésen a nagy-szerűen játszó Ferencváros volt fölénnyben. A 36. percben Onodi szerezte meg a vezetést. Szünet után a 12. percben szögletrugás után Sárosi III növelte az előnyt, sőt a 30. percben a lefutó Sipos nehézségből be is biztosította a győzelmet. Az utolsó percben Marosvári bombagóljával szépített a Csepel. Törékvés—NAC 3:1 (1:0). A NAC Vécsey — Molnár, Onódy — Juhász, Perényi, Deményi — Szegedi, Barna, Sárvári, Bodola. Tóth III összeállítású csapata nem bírta a kiesés ellen küzdő Törékvéssel, amelyben Gaál játszott középcsatárt. A 10. percben Garamszegi szerezte meg a vezetést. Szünet után Kristóf fe-

jese jutott Vécsey hálójába. A 40. percben Bodola javított, de három perc múlva Kristóf újabb gója biztosította a Törékvés győzelmét. Újpest—Gamma 2:1 (1:1), nagy küzdelem után győztek a lilák. Nagy gólarányú meglepetéseket hoztak a további mérkőzések eredményei: Elektromos—Szolnok 8:2 (6:0), Szeged—Haladás 6:1 (4:0), Újvidék—Vasas 4:2 (2:2), SalBTC—Kispest 4:0 (2:0), KolAC—DiMAVAG 4:0 (3:0) A bajnoki sorrend a fenti mérkőzések után: 1. Csepel 39 ponttal, 2. NAC 37, 3. Ferencváros 33, 4. Gamma 22, 5. SalBTC 32, 6. Újpest 30, 7. Vasas 29, 8. Szolnok 28, 9. Újvidék 26, 10. Elektromos 23, 11. Kispest 23, 12. DiMAVAG 22, 13. KolAC 22, 14. Haladás 21, 15. Törékvés 18, 16. Szeged 17 ponttal.

Az NB I-be jutásért négy NB II bajnok játszott, az eredmények: Debreceni VSC—BS-KRT 3:2 (3:1), Budapesti VSC—Szegedi VSE 2:2 (1:0).

Apróhirdetések

MŰ-TÖMEST (stoppolást), mű-szöveget, nyakkendő-fordítást legszebben, legmegbizhatóbban készítünk. Arad, Avram Jancu-tér 2, első emelet. (423)

HÁZAK, FOLDEK, szőlők, malmok eladása, etele, cseréje minden árfokozatban. Hatschek-ügynökség, Arad, Carol-körút 17. Telefon 16-95. (576)

TOLÓKOCSI, jókarban levő, fatelepre alkalmas, eladó. Arad, Sarmiseghetu-utca 23. (1586)

HÁZVEZETŐNŐNEK vagy ápolónőnek ajánljuk keresztény, idősebb asszony. Arad, Dr. Ratiu-utca 48. (1587)

GYERMEKAGY, kisebb méretű sportkosci eladó. Arad, Saguna-utca 54. (1588)

PALLAS-Jexikon eladó. Cimeket Reclamához. Arad, Eminescu-u. 4. (1589)

KORSZERŰ kötött taska (ridikül) eladó. Arad, Stroescu-utca 15. (1590)

1500 DARAB vályog eladó. Arad-Bu-esák, V. Lucaci-utca 18. (1591)

NYAKKENDŐ-fordítást, női, férfi-harisnyapatlást vállalok. Arad, Catedra-lei-tér 2, szám, földszint. (1592)

600 DARAB kis cserép eladó. Arad, Lahovari-utca 15. (1593)

GYAKORNOKUL alkalmazok most víz gáz, komoly fiút, esetleg leányt. Arad, Vlaicu-ut 135. Fatelep. (1594)

BÜTOROZOTT szobát keresek. Cimeket kérem Reclamának, Arad, Eminescu-u. 4. adják át. (1595)

ARAD—Mureselen—Zsigmondháza-n egy magánház eladó. Arad, V. Hotoran-utca 2. (1596)

ANGORA és csinesilla nyulak eladók. Arad, Aurel Vlaicu-utca 161. (1597)

PIANINONAK szobámban helyet adnék. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-u. 4. (1598)

KÉTSZOBAS magánház kiadó. Arad, Salari-utca 1. Tisztviselőtelepen. (1599)

20 HEKTOLITERTŐL 35 hektóig jókarban lévő boroshordókat vennék 3—4 darabot. Arad, Saguna-ut 184. Csatlós István. (1600)

ARAD, Mossóty-telepen, Voevodul Mega 24. számú, 2-szobás magánház azonnal kiadó. Értekezni ugyanott. (1601)

ELADÓ német gyártmányú, gyűrűs kenésű erős, 6—7 HP petrolummal hajtott motor. Sörfejtőgép, 2 csöves, korszerű, alumíniumból készült, alig használt Columbia-gyártmányú néma mozgó-gép, atalakható beszélőre. Nagy kávédaráló-gép, kávéházak részére. Coroiu Alexandru mozaicul, Vascau, Bihar megye. (1602)

ÜGYES varrólányokat alkalmaz Wintertitz varródjára, Arad, Regina Maria-körút 18. (1603)

TANGÓ-harmonikát (akkordeont) vennék. Arad, Cogalniceanu-utca 61. (1604)

RENDES bejárónőt kisebb háztartásba alkalmazok. Arad, Fabricii-utca 17. (1605)

VENNÉK, csakis kifogástalan állapotban lévő 30. számú cipőket, (barna fél, fehér kivágott barnával vagy sötétkékkel). Cimeket „Kifogástalan” jelígre Reclamához. Arad, Eminescu-utca 4. (1606)

JUNIUS elsejére 51. éven felüli mindenest alkalmazok. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-utca 4. (1608)

50 drb FAJTISZTA angoranyul eladó. Arad, Arhim P. Popescu-utca 10. Szilvásy-telep. (1609)

NYUGODT, könnyebb helyre, jól főző, 50 körül vagy a rendeletnek megfelelő mindenest alkalmazok. Cim Reclamánál, Arad, Eminescu-utca 4. (1610)

RENDSZERETŐ mindenest keresek könyvvel, jó fizetéssel. Arad, Oituz-utca 45. (1616)

Timisoarai Pemes-ári **CORSO-MOZI** Előadások 3, 5, 7, 9-kr. TELEFON: 38-95.

A két gránátos

A napoleoni idők ragyogó filmje

ONC-híradó

KERESEK elsejére 2-szobás, vagy 1-szobás lakást. Ugyanott: 50 drb angora-nyul, eladó. Farcu, Arad, Regina Maria-körút, 12. (1611)

MAGANOS nőt félnapra, bejárónőnek alkalmazok. (40—50 évig). Arad, Penes Curcanul-utca 16. (1612)

SZŐLŐT, 2—3-holdast, 2-szobás lakással, lehetőleg Ghioroc—Paulis között kerestek. Ajánlatokat „Mures”, Arad, Regina Maria-körút, 10. alá. (1613)

HÁZTULAJDONOSOK figyelme! Ha kiadó üres lakása vagy butorozott szobája, illet- vagy raktárhelyisége van, forduljon bizalommal „Mures”-ügynökséghez. Arad, Regina Maria-körút, 10. címhez. Ügynöki díjaztatás nélküli szerzőnk jól fizető, rendes lakókat. Bizalmas ügykezelés. (1615)

EZÜST evőeszköz eladó. Timisoara III., Odobescu-utca 40. 9. ajtó. (3687)

KERESEK kétszobás, korszerű lakást, vilamos mentén (zónában is lehet). Ajánlatokat „Csendés lakó” jelígre a timisoarai kiadóba kérek. (3706)

MEGBIZHATÓ könyvelőt vagy könyvelőnőt, 3 nyelvtudással, valamint gyakorlatlalt bírót, alkalmaz vidékigyar. Szabad lakás, fűtés, világítás, természetbeni járandóságok. Fizetés megállapodás szecint. Ajánlatokat „Iparvállalat” jelígre a timisoarai kiadóba kérünk. (3707)

KÉPKERETEK üveggel, üzleti könyvek, sejt-papírnak alkalmazok, kartonlapok, teniszűtő, valamint mandolin eladó. Timisoara III., Feldioara-u. 3. II. em. jobbra. (3708)

FORUM-MOZI, ARAD

Távbeszélő 2-10 Előadások 3, 5, 7 és 9-kr.

Ma. Felejthetetlen zenei élmény, a legnagyobb spanyol hegedűművész élete. szere me és csalódása, Havannában, III. Napoleon udvarában és a bécsi császári palotában lepergő, hatalmas kiállítású, zenés tilmesemény.

Sarasate (A spanyol szerenád) Margherita Carosio, Alfredo Mayo

INGYEN közvetítjük lakberendezésének és egyéb értékeinek eladását, na arra megbízást ad cégünknek, Keresünk megbízóink részére ebédőt, hálót, kombinált ürszobákat, bel- és külföldi perzsákat, korszerű konyha- és irodaberendezést, íróasztalokat, zongorát, étkező készleteket. Ajánlatokat „Mures”-ügynökséghez. Arad, Regina Maria-körút, 10. (1614)

ÜZLETI elárúsitónak és irodai kisegítésre jó családból való, három nyelvet beszélő női alkalmazottat keres előkelő üzleti vállalat. Csak komoly jelentkezők a timisoarai kiadóhivatalban kapják a közelebbi címet. (6000)

JOBB CSALÁDBÓL való fiút tanoncnak felfogad Schibek-fűszerüzlet, Timisoara III., Odobescu-utca 16. (4141)

CORSO-MOZI, Arad

Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor TELEFON 23-64

Ma. Viharos éjszaka...

A román művészet legnagyobb nevei A film írója: CARAGIALE. Rendezője: GEORGESCU. Zeneszerzője: CONSTANINESCU. Szereplők: FLORICA DEMION, MARIA MAXIMILIAN, GH. CIPRIAN, GH. DEMETRU.

FÉMPARI kisműhely, állandó jellegű, jó, jövedelmű, alkalmazást nyújt szerszámok készítéséhez is értő lakatosnak. Ugyanugy tökéletes fémciszoló is alkalmazunk. Munkabíró hadirokkantak vagy felmentettek előnyben. Ajánlatokat „Bizalmi állás” jelígre Reclama-hoz, Arad, Eminescu-utca 4. (1617)

VARROGÉPET vennék. Arad, Avram Jancu-tér 19. Cipőüzlet. (1618)

POLOSKAIRTAST, parketta-surolát vállalk. Arad, Oituz-utca, 111, vagy szivesség-ből Giraschek borbélynál, Eminescu-utca, 28. Lovas Károly. (648)

12-SZEMÉLYES fehér damaszt asztalterítő, asztalkendők nélkül kifogástalan állapotban lévő szürke tavaszi kabát és mángorlogép eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (1570)

ALKALMAZOK ügyes stoppolóéányokat. Harisnyajavitó, Arad, Petran-utca 3 szám, a román templom mellett. (1569)

ZONGORA, „Dörr”-féle bérbeadó. Arad, Baron Urs I, földszint, az udvarban. (Mures-parti villasor.) (1571)

KEREKPARRA SZERELT segédmotort, bármilyen állapotban levőt, vennék. Mandl, Arad, Penes Curcanul-utca 7. (1572)

Még csak 2 napig IZA MIRANDA érdeklészítő kémfilmje
A Z. 3-as OKIRAT
Ez a film tényt derít az orosz-jugoszláv titkos szerződés létrejöttére, melótt Jugoszlávia beépett volna a háboruba.
Előadások 3, 5, 7, 9-kr.

FELHOSSZU, bécsi keresztthuros, jó állapotban lévő zongora, szürke, angol kosztüm, középtermetre, eladó. Cimeket Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (1554)

6-os GARNITURA, Hoffherr és Schrantz 1906-os, eladó. Seherer-malom, Pecica-Pécska. (1551)

FÉRFISZABÓSÁGHOZ munkást és kézilányt alkalmazok. Cseke férfiszabó, Arad, Plevnei-tér 5. (1552)

MAKRAMÉ asztalterítő 160x120 méretű, eladó. Megtekinteni d. e. 9—12-ig, d. u. 4—6-ig lehet. Timisoara IV., Bonnaz-utca 13. I. emelet, 7. (3608)

LABORANSNÖT alkalmaz Sárga-gyógy-szertára. Timisoara III., Lahovary-tér. (3787)

FÜRDŐKÁLYHA, pénz-szekrény, íróasztal, 20 kgr.-os vasmérleg, mind kifogástalan állapotban levő, eladó. Timisoara IV., Fröbl-utca 36. II. em. 25. (4142)

URANIA filmszínház, Arad

TELEFON 12-32

Ma bomba-bemutató. Nevető tarka hét. A bóhozat királyainak 2 órát tartó kacagtató vigjátéka. PAT és PATACHON

Vigmuzsikások

2 órai falrengető kacagás. Mindenkinek látnia kell. ONC-híradó. Németül beszélő film.

VESZEK csakis kifogástalan állapotban lévő női kerékpárt. Ajánlatokat a timisoarai kiadóhivatalba kérek ár és gyártmány megjelölésével. (6000)

ELVESZETT Timisoaran az Areadna-és a Lidia-utca közötti utszakaszon barna, férfi félcipő. Megtalálójára sziveskedjék jutalomért a timisoarai kiadóhivatalban átadni. (6000)

HÁZ, 4 lakásból, valamint szép gyümölcsös kertből áll, eladó. Timisoara, Fratelia, Gradinii-u. 22. (3700)

KERESEK mindenest egy személyhez, Timisoara melletti gazdaságba. Érdeklődni: Timisoara III., Ion Vasii-utca 36. (3701)

KERESEK egyszobás, korszerű lakást vagy lakrészt, egyedülálló, nem árja urinó részére. Ajánlatokat „Pontos” jelígre a timisoarai kiadóba kérek. (3702)

HÁZMESTERI állást keresek. Fizetésért a háztartásban is segédkeznek. Timisoara III., Porumbescu-utca 67. (3703)

SZORGALMAS házaspárt alkalmaznak házmesternek, valamint üzleti szolgának. Jó fizetést és szép lakást adnak. „Bánsági áruháza” Timisoara, Carol-körút 8. (3704)

JÉGSZEKRENYT, 1½—2 méter köbteralmat, megvételre keresnek. „Bánsági áruháza”. Jelentkezni 9—2-ig a házmesternél lehet. Timisoara, Carol-körút 8. (3705)

KÜLÖNFÉLE női ruhák, jó állapotban lévő közepértmre valók, olcsón eladók. Timisoara III., Ion Vasii-utca 27a. (3694)

HARISNYASZEM-felszedőgépet, jó állapotban levőt, megvételre keresnek. Ajánlatokat „GBL” jelígre a timisoarai kiadóba kérek. (3695)

ELCSERÉLNEM Timisoaran levő kis házamat aradi, lippai, vagy peceiai házzal, Negru, Timisoara IV., Clemenceau-körút 68. (3696)

ANGORA-nyulak, fajtiszte tenyészetből valók, eladók. Timisoara III., Lidia-u. 128. (3697)

HÁZHELY Timisoaran az Erzsébet-városban, eladó. Értekezni Timisoaran 25—15 távbeszélő szám alatt lehet. (3698)

MINDENES bejárónőt keresnek. Timisoara IV., Dragalina-tér 12. az emeleten. (3699)

2 JOBB ELARUSITONÓ, 3 nyelvtudással bíró, alkalmazást nyer jó fizetéssel, rüszter és különleges tözsedbe (trafikba). Ajánlatokat „Csekély kaució” jelígre a timisoarai kiadóhivatalba kérek. (3688)

ELADÓ rézgy, éjjeli szekrényvel és kőszórma-traccal, továbbá étkező-asztal, tésér, lakk, párnázott székek, virágállvány, tükros asztal, kerevet-párnák, pelypaplan. Timisoara, T. Cipariu-u. 10. 5. ajtó. (3690)

BÁDOGOST azonnal alkalmaz nagy fizetéssel Friedrich, Cogalniceanu-u. 8. (3691)

ASZTALOSSEGÉD, ki gépeken, valamint trézeren önállóan dolgozik alkalmazást nyer Albert Peperl cégnél, Timisoara II., Dacilor-utca 14. (3689)

ANGORA-nyulak, fajtiszták, 3 darab bak, eladók. Timisoara IV., Ion Ghica-u. 5. (3692)

GYERMEKKOSCI, korszerű, mély, eladó. Megtekinthető a délelőtti órákban. Timisoara, Fröbl-utca 52, 3. ajtó. (3684)

ÜGYES NŐ elme me dolgozni bevenként 2—3 napra Mosást vasalást is vállal. Timisoara, E. Gojdu-u. 14. pincében 6. ajtó. (3667)

SINGER-varrógép, karikahűs, valamint 3-ajtós fehér szekrény eladó. Timisoara III., Leta-utca 9a. (3783)

NŐI RUHÁK olcsón eladók. Érdeklődni délután lehet Timisoara III., Odobescu-u. 1. (3684)

HÁLÓSZOBA, korszerű, továbbá fül, ónémet háló, valamint konyhaajutor olcsón eladó. Timisoara I., Carmen Sylva-u. 5. a házmesternél. (3685)

ELADÓ majdnem új állapotban lévő, finom férfiföltény, erősebb termetre való, továbbá trenchcoat, fekete nadrág, tiszta gyapjuból készült, zsakett-föltény, 42-es férficipő, selem egy, 38-as női cipő, régi művi sarokvitrin, alabástromból készült váza, valamint virágállvány. Megtekinthetők délután 4-ig. Timisoara III., Craiova-u. 6, a 6-os villamos mentén. (3686)